

פרשת וארא

להיות חכם לפני

לקרוא ולא להאמין...

פרעה...

כזה אדם הפכפך...

לפני המכה, הוא מזלזל, 'מי ה'...!', 'לא אשלח...!', וכמה שמשה מזהיר ומזהיר, הוא לא ממש מתרגש, הוא מוכן לספוג הכל רק כדי לא לשלח את עם ישראל. הוא אמנם ניסה להתחמק מלפגוש במשה ואהרן, אבל הם תמיד ידעו איפה לתפוס אותו, והזהירו אותו מפני המכה.

ברגע שהמכה מגיעה, הוא רץ אל משה ומתחנן, 'בבקשה, רק לא את זה, תסיר מעלי את המכה הזו ואני מיד משחרר אותם...!', בזמן המכה הוא ממש מתחנן על נפשו.

אבל מיד כשעוברת המכה, משה מגיע אליו שוב, 'נו, אתה משחרר?...! פרעה בכלל לא מבין את השאלה, 'לשחרר?! מה פתאום! שום דבר! אתם נשארים פה! לא הולכים לשום מקום!'. 'אם לא תשחרר', אומר לו משה רבינו, 'תקבל עוד מכה, חבל...!', אבל פרעה לא משתכנע, 'לא משחרר!!!'. והנה המכה הבאה מגיעה...

שוב, פרעה קורא מהר מהר למשה ואהרן, 'לא, לא, רק לא זה, בבקשה, אני משחרר את עם ישראל, רק תסירו את המכה הזו, וכבר אני משחרר!'.
משה מתפלל, המכה עוברת, ושוב הוא לא מבין מה הם מדברים בכלל על שחרור, הם לא יוצאים לשום מקום וגמרנו, וכך עוד מכה, וחוזר חלילה, עד המכה העשירית.

איזו התנהגות מוזרה, אתה סובל כל כך, אז תהיה חכם, ותשחרר את עצמך מהסבל הזה, תשלח אותם ממצרים... אבל לא! זה פרעה, וזה דפוס ההתנהגות שלו. ההתנהגות הזו של פרעה באה ללמד אותנו משהו מאד חשוב, שיכול לחסוך מאתנו הרבה עוגמת נפש בחיים שלנו.

יש אנשים, שעד שהם לא מקבלים מכה, הם לא משנים את ההתנהגות שלהם. והתורה סיפרה לנו את הסיפור של פרעה, כדי שנלמד לדורות, לא להיות כמו האנשים האלו, לא להתנהג באותה צורה.

למרות שזה נראה לנו רחוק, ופרעה נראה לנו מישהו שפועל בלי הגיון, מי מוכן להמשיך לשמור על הכבוד שלו בתמורה למחיר כזה כבד.

אבל האמת היא, שגם אנחנו פעמים מתנהגים בצורה קצת דומה, שעד שלא קורה משהו מכאיב, לא משתנים.

והתורה רצתה ללמד אותנו, לא להיות כאלו, תמיד לחפש איך ואיפה להשתפר גם בלי 'לחטוף', אלא מלכתחילה לבדוק ולתקן את מה שאנחנו צריכים לתקן ולחסוך את הכאב והמכה שעלולים להגיע.

זה נכון גם בבין אדם למקום, וגם בבין אדם לחברו. התורה לימדה אותנו, שמה שצריך לקרות, בסוף יקרה, השאלה היא רק אם נעשה את זה מראש בקלות ובחיוך, או בסוף אחרי שידחקו בנו ותגרם לנו עוגמת נפש.

כמו פרעה, משה בסך הכל ביקש ממנו לשחרר את עם ישראל לשבוע אחד, לא יותר מזה, ופרעה התעקש, הוא יכול היה להסכים, ובזה הוא היה חוסך סבל בל יתואר לו ולכל העם

שלו.

אבל הוא בחר להתעלם ועוד להכביד עליהם את העול, איפה ההגיון שלו, מילא במכה הראשונה והשניה אולי הוא חושב שמשה סתם מדבר, אבל אתה רואה שהעסק פה רציני, מה שמשה אומר מתקיים, אז למה אתה לא נכנע?

כי זה הטבע של הטיפוסים האלו, שקודם כל יגידו לא, תמיד יהיו 'אנטי', נגד הבעד, ורק בסוף אחרי מכות ואיומים יבצעו את מה שהם צריכים, אין מה לשאול עליהם שאלות.

התורה כתבה לנו את הסיפור הזה, כדי שנאבחן בתוך הלב היהודי שלנו את הפרעה הקטן הזה, שאם הוא יושב שם ועל כל דבר צועק 'לא', נדע להתעלם ממנו, ולעשות את מה שה' רוצה מאתנו מיד.

כי אם לא, זה רק ילך ויהיה יותר קשה לביצוע, ונרצה או לא נרצה בסוף נצטרך לעשות את זה, אז גם מצד ההגיון, כדאי כבר מראש לעבוד על עצמנו ולתקן מה שצריך.

זה נכון לגבי מידות שצריך לתקן, כשצעירים, זה קל יותר לתקן, כמה שלתקן מידה זה קשה, שכשהאדם צעיר, המידות יותר גמישות, וכשמתבגרים, יש פחות כח לשנות.

כשאני משוחח עם בחורים צעירים, אני תמיד מסביר להם, שאסור להם להיות שאננים בנוגע למידות שצריכות תיקון, כי הצעירים מרגישים, שאם הם רוצים הם מתגברים ומשתנים, אז למה להילחץ, כשנרצה - נשתנה.

וזו טעות, כי בשנים הצעירות הכל טרי ויש הרבה כוחות נפש, האישיות עוד לא מעוצבת, אפשר לשנות לכאן או לכאן, אבל כשהשנים עוברות, משהו באישיות מתקבע, אז אם אתה אחד שעובד על עצמך תמיד, אתה מה שנקרא 'שומר על כושר', אבל אם אתה מזניח, אחר כך זה ייראה לך בלתי ניתן לשינוי, וזה הרבה יותר קשה.

ואם הוא לא תיקון, הוא יסבול מאותה מידה עצמה עד שהוא יחליט לתקן אותה, אז בסוף הוא נכנע, אם מהתחלה הוא היה מזדרז לתקן את עצמו, הוא היה חוסך לעצמו הרבה שנים של סבל.

לדוגמה מי שסובל מכעס ברמה גבוהה, ואין לו חשק להתחיל לנשור שפתיים, ללמוד על זה, לוותר, לדבר על זה, לבקש סליחה כל פעם, הוא מעדיף לשקן לעצמו - זה אני! תקבלו אותי איך שאני!

בתור סיסמא זה נחמד, אבל במציאות אף אחד לא יקבל אותו כמו שהוא, אם הוא יתחיל להשתנות, חברים ובני משפחה יהיו אולי מוכנים לסבול אותו עד שהוא ישתנה, יהיו יותר סלחנים. אבל אם לא, מי שיחך אותו בסוף יהיו הפיטורין, או הריחוק החברתי, או הגירושין, או הדיכאונות, נו, בסוף הרי הוא הבין שהוא חייב לעשות משהו עם עצמו, אז חבל שכבר מהתחלה לא ניסית לעבוד, והיית חוסך לעצמך את כל דרך החתחתים הזו.

גם דברים פשוטים, כמו דיאטה, סיגריות, או כל דבר לא בריא אחר, יש כאלו שאת המלחמה יעשו מראש, כשהמצב עדיין טוב והגוף לא מראה סימני מצוקה.

העצה היא, לנהוג בחכמה, הרי בסוף יגיע המצב שלא תוכל עוד להמשיך ככה, הגוף יאותת לך, אתה עלול לבקר בקופת

ואנחנו רק צריכים לשמוע ממנו מה לעשות, 'לאן?...'; וה' אומר - 'מינה', 'שמאלה', לאן שה' אומר, לשם אנחנו נוסעים. זו הסתכלות אחרת לגמרי.

האדמור מרז'ין, רבי ישראל פרידמן, סיפר על אחד מחסידיו, שהיה מגיע אליו באפן קבוע לשאוב חיזוק בעבודת ה', ובד בבד ה' ברך את מעשה ידיו, הוא עשה כמה עסקים מוצלחים, והפרנסה היתה מצויה לו בשפע.

כשאנשים מצליחים, העסקים אף פעם לא מתמעטים, הם רק מוסיפים לעצמם עוד ועוד עבודה, וזה גם מה שקרה עם החסיד הזה, הוא היה עסוק עד מעל הראש, וכל עבודת ה' שלו התערערה ונחלשה. גם הביקורים אצל הרבי הלכו והתמעטו (כידוע, אצל החסידים, הביקור אצל הרבי הוא חיזוק גדול וחלק בלתי נפרד מההתחזקות הקבועה שלהם), עד שהם פסקו לגמרי.

בתקופה מסוימת, הוא נחל הפסד גדול באחד העסקים, ומאז המצב שלו הלך והידרדר, עד שכמעט לא היה לו כסף לקנות אוכל הביתה.

בצער גדול, הוא מיהר אל הרבי לספר לו על המצב שלו, ואולי לקבל ברכה לחזור שוב ולהתעשר.

הוא הגיע אל הרבי, וסיפר לו מה עבר עליו, וביקש והתחנן שהרבי יתפלל עליו שהוא יחזור להיות עשיר כמו שהיה.

הרבי הביט בו ברוך, ואמר: היו שני אחים, בתחילת חייהם הם היו ידידים טובים, חיו בשלום ואחוה, אבל בזמן מסוים, פרץ ביניהם סכסוך שהלך והתעצם, ומאז הם לא דיברו יותר והשנאה שביניהם לא ידעה מנוח.

באחד הימים, אחד מהאחים ערך חתונה לבת שלו, לא סתם חתונה, אלא חתונה מפוארת, וכל אנשי העיירה היו מוזמנים.

ובאמת כולם הגיעו, חוץ מהאח המסוכסך, שלא היה מסוגל לראות את אחיו ביום שמחתו, וגם לא היה מסוגל לראות איך כל השכנים מתארגנים ויוצאים, הוא החליט שבאותו יום הוא עולה למיטה לישון מוקדם מהרגיל.

הוא נכנס למיטה וכיסה את הראש שלו בסמיכה, לא רוצה לראות ולא לשמוע. והוא נרדם.

ובחתונה, אחד הקבצנים, שהיה גם נגן כינור מקצועי, רצה לשמח את אבי הכלה, הוא ניגש אליו והציע לו הצעה, 'אם תבדד אותי בין טוב, אני אביא לכאן את אחיך, וארקיד אותו לפניך עם פיג'מה...'. אבא של הכלה נהנה מההצעה, והסכים.

הקבצן יצא הביתה, הביא את הכינור, וצעד אל ביתו של האח הישן. הוא נכנס אל חדר השינה שלו, והתחיל לנגן מנגינות מיוחדות מושכות ומשמחות.

האח הרדום, שמע את המנגינות בתוך החלום שלו, ובלי לשים לב, הוא לאט לאט התרומם מהמיטה כשהוא נמשך אל המנגינה.

הקבצן ניגן כל מיני ניגונים מקפצים, והאח רדום למחצה, עדיין בטוח שמדובר בחלום, רוקד וקופץ לקול המנגינה. הכינור מתרחק, והאח צועד אחריו.

הוא היה כל כך מרוכז במנגינה, ולא שם לב לנעשה סביבו, וגם לא למספר הצעדים שהוא עושה בדרך אל האולם. הם נכנסו לתוך האולם אל מרכז המעגל, וברגע אחד הפסיק הקבצן את הניגון...

האח הישן שרצה להבין למה הפסיקה המנגינה המתוקה הזו, פתח את העיניים לחפש את מקור המנגינה, וגילה לחרדתו, שהוא רוקד עם פיג'מה באמצע האולם בחתונת האחיית שלו קבל עם ועדה.

באותו רגע מביך פנה אליו הקבצן ואמר לו, 'אתה רואה, היה עדיף שתהיה בשלום עם אחיך, כי אז היית רוקד כאן עם בגדי חתונה...!'

הרבי סיים לספר והביט בחסיד בשתיקה, והחסיד הבין היטב את המשמעות: בכל מקרה אתה תגיע לכאן, היה עדיף שתגיע בתור עשיר לקבל את הברכה לפני שיקרה משהו, ולא כשאתה מוכרח לבוא כדל שואל בפתח...

השיעורים נמסרו ונערכו ע"י האברך דוד יעקב עכו - מוהל מוסמך. 050-418948. ניתן לקבל גם

במייל david050148948@gmail.com

ניתן להאזין לשיעורים במגוון רחב של נשאים מאת עורך העלון בקו 'פרשת דרכים'

074-7962698

חולים, ושם יסביר לך הדוקטור, שאם תמשיך ככה, חייך בסכנה. ואז אתה הרי תהיה חייב להילחם, אז למה לא לעשות את המלחמה כבר עכשיו, ואז גם תפסיק עם המנהגים הרעים, וגם תרוויח חיים בריאים.

אנחנו חייבים להבין, זו תפיסה בראש, לאו דוקא עניין של כח סבל, ברגע שאדם מבין שזה יקרה בכל מצב, הוא מעדיף להילחם עכשיו ולא לחכות להמשך.

כמה פעמים שומעים מסוג מסוים של בעלי תשובה, 'קבלתי את המכה, והבנתי שאני צריך לחזור בתשובה...!', או כאלו ששמים כיפה ומגיעים לבית הכנסת רק כשמישהו נפטר.

ולא רק הם, גם אנחנו, לפעמים רק כשנופל הטלפון למים, מתחילים לחשוב אולי אני נכשל הרבה בלשון הרע, כשילד חולה בצורה יוצאת דופן, מתחילים לעשות חשבון נפש לגבי חינוך הילדים.

מרגישים שיש קושי בפרנסה, המצב בבנק לא מרנין, והאשראי לא עובר, ורק אז מרימים עיניים לשמים, מקבלים קבלות, ומתפללים מכל הלב.

הרי בסוף התפללנו, עשינו שינוי, אז למה לחכות שיקרה משהו, אפשר כבר עכשיו, לפני שמישהו קורה, להתפלל, להשתנות, לערוך חשבון נפש.

כמו ילד שההורים שלו מנסים להעיר אותו כל בוקר דקות ארוכות, והוא מעדיף לנוח עוד קצת, ועוד קצת, בהתחלה הם עוד סבלניים, ומעירים אותו יפה, בחיוך.

ואז, כשמתקרבת השעה שבע וחצי, שההסעה עוברת, או שחייבים כבר לצאת מהבית, הטון קצת משתנה, 'קום כבר! אתה רוצה גם היום לאחרי?!', לכל אמה יש פטנטים משלה להעיר ישנונים סוררים, מים... צעקות... ואולי עוד דרכים...

בסוף הוא קם, מתלבש בבהילות, ויוצא אל הכפור עם חולצה חצי מכופתרת, עיניים מלאות קורי שינה, ולוקח לו חצי יום להתאושש מהבוקר הזה.

אם בסוף קמת, לא היה שווה לך לקום קצת לפני ולצאת כמו שצריך, מאשר לצאת בחצי טראומה? על הדקות שהרווחת במיטה, שילמת ביוקר בקימה מבוהלת והתארגנות בלחץ אטומי, אז בעצם לא הרווחת כלום...

נהיה חכמים, להתחזק לפני שמישהו קורה, בזמן שעדיין טוב לנו נחפש איפה להשתנות, במה אפשר להתחזק, להבדיל מפרעה הרשע, שאכל לקה ושלם.

שמעתי פעם מהרב שמשון דוד פינקוס זצ"ל (בהקלטה), שיש אנשים שפונים אל ה' רק כשהם צריכים אותו, הוא נתן משל יפה. פעם, רוב הרכבים היו בעלי תיבת הילוכים ידנית, מה שנקרא 'גיר רגיל'. ברכב אוטומט, כשניגמר המצבר, צריך להניע אותו עם 'כאבלים', אבל ברכב ידני, יש שיטה אחרת, מי שזוכר, פעם היו רואים את זה קורה הרבה.

מישהו צריך לדחוף את הרכב, וכשהרכב תופס מעט תאוצה, מכניסים הילוך שני ועוזבים את הקלאץ, ואז הרכב מניע, פותחים את החלון, אומרים תודה רבה לזה שדחף, וממשיכים הלאה בנסיעה.

אומר הרב פינקוס, יש כאלו שכל ההתנהלות שלהם עם ה' יתברך היא כזו, הוא נוסע ונוסע עד שהוא נעצר, הוא 'פותח את החלון', וקורא לה', 'ה' תעזור לי, נתקעת, אתה יכול לדחוף אותי?'

הוא מתפלל, מבקש, מתחזק, ואיזה יופי, הישועה הגיעה, ה' עזר לו. ואז הוא אומר לה', 'תודה רבה שעזרת לי, להתראות...!', וממשיך הלאה, עד הפעם הבאה...

לא זו ההנהגה הנכונה אומר הרב פינקוס, אנחנו צריכים את ה' תמיד, לא כמו מישהו שעוזר לנו כשאנחנו בצרה, אלא כמו מורה נהיגה, שהתלמיד תופס בהגה, ואין לו שום מטרה בנסיעה מלבד לשמוע בקול המורה כדי ללמוד איך נוהגים.

ההסתכלות על החיים צריכה להיות, שה' הוא המורה נהיגה